

СУДОВО-ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД, ВЧИНЕНИХ ПІД ВПЛИВОМ ПСИХОАКТИВНИХ РЕЧОВИН

Шаповалов Валентин Валерійович,

*д-р фарм. наук,
доц., професор кафедри медичного та фармацевтичного права,
загальної і клінічної фармації,
Харківська медична академія післядипломної освіти,
адвокат Національної асоціації адвокатів України,
Україна, м. Харків
e-mail: pharm_law@ukr.net
ORCID 0000-0002-9329-0195*

Шаповалов Валерій Володимирович,

*д-р фарм. наук, проф.,
головний спеціаліст відділу з питань спецперевірок та фармації,
Управління охорони здоров'я
Харківської облдержадміністрації,
Україна, м. Харків
e-mail: pharm_law@ukr.net
ORCID 0000-0002-6696-6380*

Гудзенко Андрій Олександрович,

*канд. фарм. наук,
здобувач кафедри медичного та фармацевтичного права,
загальної і клінічної фармації,
Харківська медична академія післядипломної освіти,
Україна, м. Харків
e-mail: pharm_law@ukr.net*

Шаповалова Вікторія Олексіївна,

*д-р фарм. наук, проф.,
завідувач кафедри медичного та фармацевтичного права,
загальної і клінічної фармації,
Харківська медична академія післядипломної освіти,
Україна, м. Харків
e-mail: pharm_law@ukr.net
ORCID 0000-0003-4770-7292*

Осинцева Аліна Олександрівна,
старший викладач кафедри медичного та фармацевтичного права,
загальної і клінічної фармації,
Харківська медична академія
післядипломної освіти,
Україна, м. Харків
e-mail: pharm_law@ukr.net

У статті здійснено поглиблений судово-фармацевтичний аналіз причин дорожньо-транспортних пригод, які сталися в результаті керування транспортними засобами у стані алкогольного сп'яніння або під впливом психоактивних речовин. Запропоновано внести відповідні зміни до ст. 286 Кримінального кодексу України та Постанови Кабінету Міністрів України «Про Правила дорожнього руху» від 10.10.2001 р. № 1306.

Ключові слова: судова фармація, дорожньо-транспортні пригоди, алкогольне сп'яніння, психоактивні речовини, судова-медичина, кримінальна відповідальність.

Постановка проблеми та актуальність теми. Рівень безпеки дорожнього руху в Україні, у порівнянні з країнами Європейського Союзу (ЄС), все ще залишається доволі низьким. Дорожньо-транспортні пригоди (ДТП) призводять до значних людських, соціальних та економічних втрат (майже 4,5 млрд дол. США на рік), травматизму та інвалідизації населення, зниження продуктивності праці, що потребує збільшення екстрених медичних і фармацевтичних витрат [33].

За даними ВООЗ, рівень летальних випадків від ДТП в Україні становить 12 осіб на 100 тис. населення, що удвічі більше ніж у середньому по країнах ЄС. Також ДТП є другою за поширеністю причиною смерті громадян у віці від 5 до 14 років та першою – у віці від 15 до 29 років [34].

Тому захист прав, життя і здоров'я громадян України, забезпечення безпеки та правил дорожнього руху, а також підвищення рівня кримінально-правового, медико-фармацевтичного та соціально-економічного обслуговування пацієнтів, що постраждали внаслідок ДТП, є першочерговим завданням як територіальних органів національної поліції (НП), так і закладів охорони здоров'я (ЗОЗ) різної форми власності.

Як свідчать результати судово-фармацевтичних досліджень, однією з основних причин ДТП з тілесними ушкодженнями різного ступеня тяжкості та

летальними наслідками, є знаходження осіб, які керують транспортними засобами або є пішоходами, у стані алкогольного, наркотичного, токсичного сп'яніння або під впливом засобів, що мають психоактивні властивості. За даними ЗМІ, кожна п'ята ДТП в Україні скоюється нетверезими водіями [10].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем, пов'язаних із попередженням, виявленням і боротьбою із злочинами, вчиненими особами під впливом психоактивних речовин (ПАР), розслідуванням кримінальних справ із застосуванням криміналістичних методів, а також захистом конституційних прав громадян, присвячено публікації представників різних галузей права, якими, зокрема, запропоновано проведення міждисциплінарного вивчення зазначених питань [6]. Проблеми медичного лікування та фармацевтичного забезпечення різних категорій громадян розкрито у працях Д. С. Волоха, А. А. Єфремової, І. В. Лінського, Н. О. Марути, В. Г. Марченко, О. І. Мінко, М. С. Пономаренка, І. К. Сосіна, О. І. Тихонова, В. М. Толочко, О. М. Хвисяюка, В. П. Черних [26–27].

Метою статті є аналіз ситуації, що склалася в Україні внаслідок ДТП, вчинених під впливом ПАР різних класифікаційно-правових груп. Зокрема, вивчено дані щодо випадків керування транспортними засобами під впливом ПАР за 2013–2016 рр., проаналізовано судово-фармацевтичну й медичну практику, відповідні наукові публікації та Інтернет-ресурси (156 сайтів), матеріали справ, що знаходяться у провадженні слідчих НП України. Для досягнення поставленої мети використовувалися такі методи аналізу, як документальний, судово-фармацевтичний порівняльний, нормативно-правовий, графічний і табличний.

Виклад основного матеріалу. Аналіз даних ООН і ВООЗ щодо 180 країн світу свідчать про те, що станом на 2015 р. загальна кількість летальних випадків унаслідок ДТП складає 1,25 млн осіб на рік, при цьому майже 50 млн громадян отримують травми різного ступеня тяжкості. За прогнозами на період до 2030 р., серед причин всіх летальних випадків саме смерть особи внаслідок ДТП стане сьомою за значущістю причиною смерті. Важливо відмітити, що

висока динаміка летальних випадків (до 90 %) унаслідок ДТП спостерігається у країнах з низьким рівнем доходів [33–34]. Разом з тим фахівці відзначають, що витрати на громадян, що мали тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості (травми, хронічні хвороби тощо) внаслідок ДТП, становлять приблизно 3 % від валового національного продукту їх країн, причому ця цифра збільшиться до 5 % у країнах з низьким і середнім рівнем доходів громадян. Однією з головних причин ДТП є знаходження учасників дорожнього руху в стані алкогольного, наркотичного сп'яніння або під впливом ПАР. Ризик потрапити в аварію значно зростає при концентрації алкоголю в крові вище 0,04 проміле.

Так, судово-фармацевтичний аналіз даних за 2013–2016 рр. свідчить про те, що щороку на автошляхах України смертність складає понад 4000 осіб і більш ніж 30000 громадян отримують травми різного ступеня тяжкості, при цьому існують причинно-наслідкові зв'язки між ДТП і вживанням ПАР. Тобто наркологічна ситуація в Україні має трагічну статистику ДТП, за якою громадяни, які знаходяться у стані алкогольного сп'яніння або під впливом ПАР, перевищують швидкість, що знижує увагу, зір, слух, швидкість реакції осіб під час керування транспортними засобами [20]. На думку Л. Антонюк, витрати від ДТП в Україні знаходяться в діапазоні від 10,5 млн грн (0,53 % від валового національного продукту) до 45,2 млн (1,45 % від валового національного продукту), але це – мінімальні розрахунки й ці цифри набагато більші [35].

За оцінками спеціалістів Всесвітнього банку, щорічні економічні втрати України від ДТП оцінюються в 4 млрд дол. США [21; 30], тому в 2015 р. МОЗ України підтримало пропозицію ООН й організувало проведення Всеукраїнського національного Тижня безпеки дорожнього руху в рамках Десятиліття Дій з Безпеки Дорожнього Руху 2011–2020 рр., проголошеного Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 64/255 від 10.05.2010 р. згідно з Резолюціями ООН № 66/260 від 23.05.2012 р. і № 68/269 від 29.04.2014 р.

У результаті проведення фахівцями (слідчими, експертами, оперативниками) НП України заходів щодо виявлення осіб (в т.ч. під час

розслідування кримінальних справ), які порушують кримінально-правове законодавство України, визначено таке:

– за 7 місяців у 2016 р. зареєстровано понад 85 тис. випадків ДТП [25], що на 19 % більше аналогічного періоду 2015 р., з яких 19 тис. громадян отримали тілесні ушкодження, 15 тис. потерпілих і 1761 летальних випадків. Найбільше скоєно ДТП у м. Києві, зокрема зафіксовано 23694 випадки, в яких загинуло 72 людини, 48 – отримали тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості, а також збільшилася кількість ДТП із вини пішоходів.

– упродовж 11 місяців 2015 р. зареєстровано 119175 порушень ДТП, внаслідок яких загинули 3529 осіб, травмовано 28104 особи [8–9]. Кількість ДТП з вини водіїв, що знаходились у стані алкогольного сп'яніння, склала 2135 випадків (2014–2206 ДТП), кількість загиблих у них зменшилась на 14,5 %, травмованих – на 4 % порівняно з аналогічним періодом 2014 р.

– у 2014 р. зареєстровано 1 млн 317 тис. порушень правил дорожнього руху (ПДР), з яких 141,1 тис. скоєно у стані алкогольного сп'яніння або під впливом ПАР;

– у 2013 р. зареєстровано 2 млн 33 тис. порушень ПДР, з яких 181,4 тис. скоєно у стані алкогольного сп'яніння або під впливом ПАР.

Водночас в Україні запроваджено огляд водіїв транспортних засобів на наявність у них стану інтоксикації [22–23]. Судово-медичні та судово-фармацевтичні дослідження свідчать про те, що, наприклад, у 2014 р. було проведено 206085 оглядів для визначення стану сп'яніння, що на 30,9 % менше в порівнянні з 2013 р. Упродовж чотирьох років (2011–2014 рр.) загальна кількість оглядів на стан сп'яніння (під впливом ПАР) зменшилась на 47 % випадків завдяки втручання керівництва держави в процес протидії злочинності, а також внесенню змін у чинне законодавство, зокрема [7]:

– посилено відповідальність та розміри штрафів для водіїв, які керують транспортними засобами у стані сп'яніння;

– вдосконалено роботу медичних, фармацевтичних і соціальних служб із своєчасного надання екстреної медичної допомоги, зменшення летальних

випадків, загальної поширеності осіб, що вживають ПАР, особливо серед неповнолітніх та молоді.

Отже, реформи, що проводяться впродовж 2015–2017 рр. МВС України і НП України, а також реорганізація державної патрульної служби (Державної поштової служби) [7] покликані сприяти:

- підвищенню якісного рівня служби та скорочення її особового складу;
- вдосконаленню системи проведення профілактичної та роз'яснювальної роботи серед громадян і населення;
- реєстрації правопорушень лише у випадках грубого порушення ПДР, що мають ознаки адміністративного або кримінального злочину;
- фіксації порушення правил дорожнього руху за допомогою відео- та інших електронних сучасних засобів;
- своєчасно-екстремому наданню медико-фармацевтичної допомоги та направленню учасників, що мають тілесні ушкодження внаслідок ДТП, до ЗОЗ.

Відповідно до термінології ВООЗ спирт етиловий (алкоголь) належить до ПАР, під якими розуміють речовини, що впливають на психічний стан організму і в разі немедичного вживання можуть викликати адитивну (психологічну, фізичну або будь-яку іншу) залежність чи нанести шкоду здоров'ю або життю людини. Залежно від профілю безпеки визначають різні класифікаційно-правові групи ПАР:

- наркотичні засоби;
- одурманюючі засоби;
- психотропні речовини;
- сильнодіючі речовини;
- отруйні речовини;
- алкоголь;
- тютюн;
- прекурсори (легкі розчинники);
- засоби допінгу;
- засоби гомеопатії;

- спеціальні харчові продукти;
- радіоактивні речовини;
- легкозаймисті, їдкі, вибухові речовини та ін.

Розглянемо приклади з судово-фармацевтичної практики, що свідчать про необхідність посилення роботи НП України та МОЗ України щодо боротьби з громадянами, які зловживають ПАР і керують транспортними засобами, та надання своєчасної медико-фармацевтичної й соціально-економічної допомоги.

Приклад 1. Слідчими ГУНП в Івано-Франківській області зареєстровано кримінальне провадження за ст. 286 КК України [12]. Під час досудового слідства встановлено, що у червні 2016 р. на автошляху, що розташований в Івано-Франківській області, водій транспортного засобу «ВАЗ 2106» гр. В., перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, вчинив наїзд на групу дітей, які рухалися узбіччям дороги в попутному напрямку. Після проведення судово-медичної експертизи встановлено таке: перша особа пройшла амбулаторне лікування та отримала легкі тілесні ушкодження; друга особа проходить тривале амбулаторне лікування та отримала тілесні ушкодження середньої тяжкості; третя особа проходить тривалий курс лікування в умовах КЗОЗ та отримали тяжкі тілесні ушкодження. Для організації своєчасного лікування лікарями та провізорами комунальних ЗОЗ зазначених потерпілих забезпечено життєво-необхідними лікарськими засобами (ЛЗ) всіх класифікаційно-правових груп. Унаслідок скоєного ДТП призначено судово-медичні, судово-фармацевтичні та криміналістичні експертизи. Злочинця затримано. Досудове слідство триває.

Приклад 2. Слідчими ГУНП в Чернігівській області зареєстровано кримінальне провадження за ст. 286 КК України [1]. Під час досудового слідства встановлено, що у серпні 2016 р. на трасі, розташованій між селами Лаиуки та Смичин Городнянського району, водій транспортного засобу «Форд-Фокус», перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, не впорався з керуванням та скоїв наїзд на трьох малолітніх дітей. Після проведення судово-медичної експертизи встановлено таке: перша особа отримала тяжкі тілесні ушкодження, що привело до летального випадку; друга та третя особи проходять тривале амбулаторне лікування та отримали тяжкі тілесні ушкодження. Для організації своєчасного лікування лікарями та провізорами комунальних ЗОЗ зазначених потерпілих забезпечено життєво-необхідними ЛЗ всіх класифікаційно-правових груп. Унаслідок скоєного ДТП призначено судово-медичні, судово-фармацевтичні та криміналістичні експертизи. Злочинця затримано. Досудове слідство триває.

Таким чином, керування транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння під впливом ПАР алкоголю призводить до вчинення злочинів із застосуванням транспортних засобів, унаслідок чого учасники дорожнього руху (пішоходи та ін.) отримують тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості, що впливає на кваліфікацію дій злочинця [11]. Крім того, як свідчить судово-медична, судово-фармацевтична та адвокатська практика, потерпілі потребують фармацевтичного забезпечення й тривалого курсу медичної реабілітації. Для цього потерпілим внаслідок ДТП призначають ЛЗ

різних клініко-фармакологічних (анальгетики, опіюїдні та ін.), класифікаційно-правових (наркотичні, психотропні, прекурсори, загальна тощо) та номенклатурно-правових груп (рецептурні Ф-1, Ф-3, без рецептурні, пільгові рецепти Ф-1, Ф-3).

З метою забезпечення безпеки у сфері дорожнього руху МОЗ України за підтримки Кабінету Міністрів України [24] починаючи з 2014 р. реалізувало такі заходи: стало координатором міжсекторального міжнародного співробітництва з модернізації та підвищення рівня безпеки на дорогах; долучилося до спільного з ВООЗ проекту з моніторингу та збору даних про стан безпеки дорожнього руху в державі; провело дослідження щодо визначення недоліків з питань безпеки на дорогах у національному масштабі та сприяння в реалізації заходів в Україні, визначених Глобальним планом здійснення Десятиліття дій з безпеки дорожнього руху на 2011–2020 рр. [2].

Крім того, 23.12.2015 р. Верховною Радою України було проведено парламентські слухання на тему: «Стан і перспективи забезпечення в Україні безпеки дорожнього руху» [8–9], до участі в яких були залучені представники Кабінету Міністрів України, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, народні депутати України, науковці, експерти, представники міжнародних і громадських організацій та інші особи. У результаті було визнано необхідність: запровадження до 2020 р. комплексної державної політики у сфері безпеки дорожнього руху з метою зниження травматизму та смертності від ДТП на 30 %; розробки й прийняття відповідних законодавчих актів з метою її реалізації з урахуванням поточної ситуації в країні у сфері безпеки дорожнього руху, рекомендацій експертів і науковців України та Світового банку, ВООЗ й інших міжнародних інституцій, а також досвіду країн-членів ЄС [9]. Сьогодні в основних законодавчих, нормативно-правових та інструктивно-методичних документах визначено правила, інструкції та обов'язки учасників дорожнього руху (рисунок) [4–5; 11; 14–19].

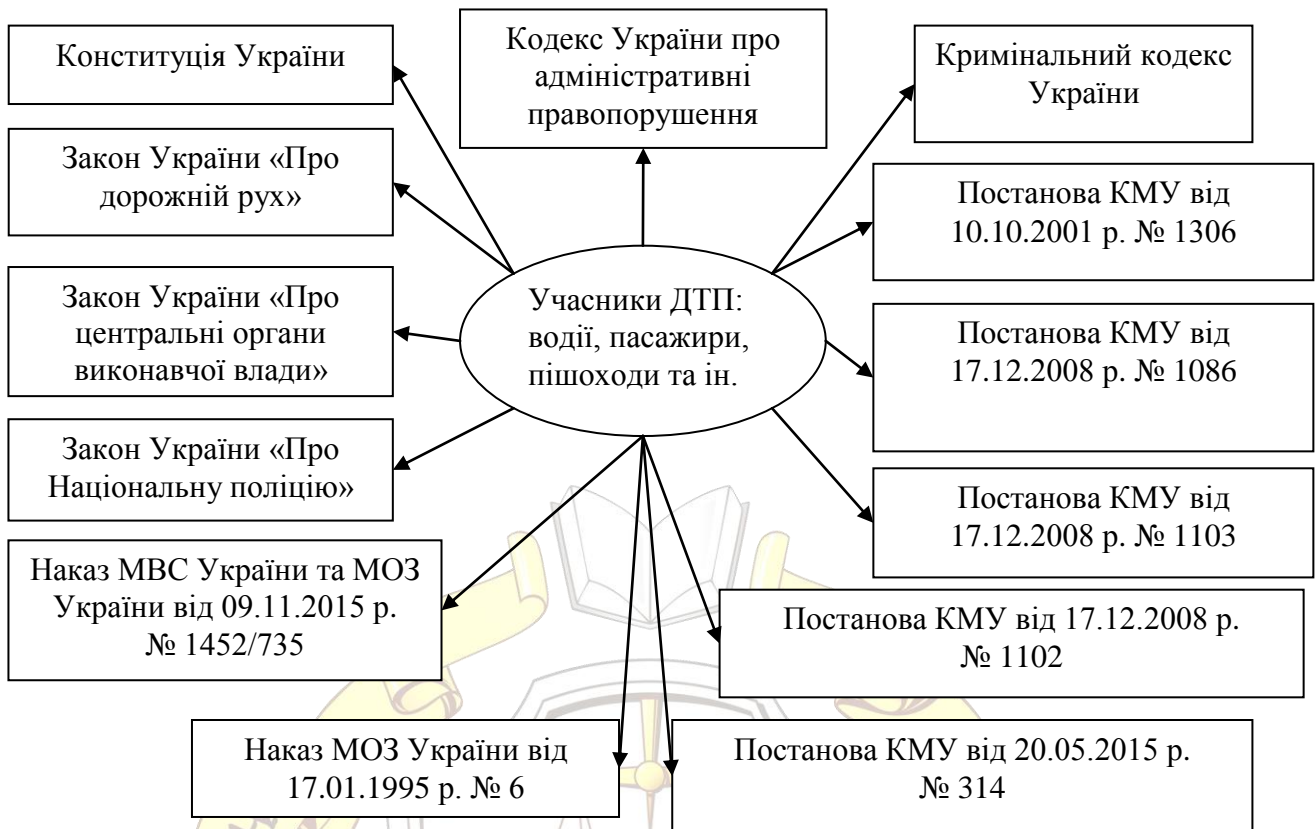

Рисунок. Основні законодавчі, нормативно-правові та інструктивно-методичні документи, які містять правила, інструкції та обов'язки всіх учасників дорожнього руху

У результаті проведеного дослідження встановлено, що в Україні, на відміну від Російської Федерації, до 2016 р. передбачалась адміністративна відповідальність для водіїв, які перебувають за кермом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння [2; 31].

Так, згідно зі ст. 130 КУпАП відповідальність водія за керування транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння обмежувалася накладанням незначного штрафу, позбавленням прав або громадськими роботами (різні терміни). І після того, як водій втретє за рік, перебуваючи за кермом у стані сп'яніння, порушуючи при цьому Правила дорожнього руху, лише судом може бути позбавлений права керування транспортним засобом на строк до 10 років з оплатним вилученням автомобіля.

Завдяки тому, що Президент України Петро Порошенко 05.07.2016 р. підписав Закон «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні

правопорушення щодо посилення відповідальності за керування транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують її увагу та швидкість реакції, за відмову від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції», було посилено відповідальність водіїв [13].

Кафедрою медичного та фармацевтичного права, загальної і клінічної фармації ХМАПО здійснюється певна робота, що має на меті:

- вивчення причин та умов, що сприяють вчинення ДТП під впливом ПАР;
- проведення круглих столів та конференцій з роз'яснення шкідливості зловживання ПАР та наслідків, що мають ДТП (тривале медикаментозне лікування, інвалідизація тощо);
- оптимізацію правовідносин у ланцюзі «лікар-пацієнт-провізор-адвокат» для забезпечення постраждалих сучасною фармакотерапією та їх адвокатськими захистами у суді;
- створення комбінованих ЛЗ на основі відомих активних фармакологічних інгредієнтів;
- проведення моніторингу та вивчення становища серед школярів і молоді щодо зловживання ПАР молоддю, що залишається пріоритетною кримінально-правовою, медико-фармацевтичною та соціально-економічною політикою держави, спрямованої на запобігання зловживанню ПАР (зокрема комбінованому вживанню ПАР), що знаходяться в законному та незаконному обігу [28–29; 32].

Так, кафедрою в 2014–2016 рр. серед 505 респондентів, що керують транспортними засобами або були учасниками ДТП (провізорів – 25,74 %, лікарів – 13,86, адвокатів – 10,10, співробітників ДАІ – поліцейських – 8,91, слідчих – 7,13, суддів – 1,98 %, прокурорів – 1,78, державних службовців – 4,95, громадян – 25,54 %), було проведено опитування щодо необхідності посилення

кримінальної відповідальності водіїв, які знаходяться у стані алкогольного сп'яніння або під впливом ПАР, а також удосконалено термінологічний апарат у законодавчих, нормативно-правових та інструктивно-методичних документах України.

За результатами проведеного анкетування учасників дорожнього руху було виокремлено ЛЗ, які вони вживали під час керування транспортними засобами, зокрема ЛЗ від застуди, ГРВІ, грипу (грипекс, фармацетрон, колдрекс, фервекс, лікс, грипекс, грипостад, фармазолін, мукалтин, стрепсилс, ремантадин, афлубін, арбівір, памізон, аміксин та ін.). У своїй більшості вказані ЛЗ відпускаються аптеками без рецепта лікаря, але при їх прийомі необхідно враховувати, що такі ЛЗ впливають на поведінкові та психічні реакції організму людини, яка керує автомобілем, через те, що до їх складу входять ПАР. Наприклад, до складу препарату «Грипекс Актив» входять такі активні фармацевтичні інгредієнти: парацетамол – 500 мг; фенілефрину гідрохлорид – 10 мг; хлорфеніраміну малеат – 2 мг; кофеїн – 30 мг [3], які можуть викликати багато побічних реакцій на організм людини, зокрема:

– з боку центральної нервової системи: рідко – головний біль, відчуття страху, загальна слабкість, запаморочення, сонливість, в одиничних випадках – психомоторне збудження і порушення орієнтації, безсоння, занепокоєння, дратівливість, нервозність, тремор, сплутаність свідомості, депресивні стани, відчуття поколювання і тяжкості в кінцівках, шум у вухах, епілептичні припадки, кома;

– з боку серцево-судинної системи: в поодиноких випадках – тахікардія, рефлекторна брадикардія, задишка, біль у серці, підвищення артеріального тиску (особливо у пацієнтів з артеріальною гіпертензією), аритмія;

З огляду на, що «Грипекс Актив» у чутливих хворих може знижувати швидкість психомоторних реакцій, необхідних при виконанні потенційно небезпечних робіт, на час прийому препарату краще утриматися від керування транспортними засобами та роботи з механізмами, виконання інших робіт, що потребують концентрації уваги.

Тому учасникам дорожнього руху пропонується уважно вивчати інструкції щодо медичного застосування ЛЗ різних клініко-фармакологічних, класифікаційно-правових і номенклатурно-правових груп. Навіть якщо препарат відноситься до безрецептурної номенклатурно-правової групи, він може містити у своєму складі різні ПАР (наприклад, фенілефрину гідрохлорид, фенобарбітал, етанол тощо) і мати протипоказання для вживання перед керуванням транспортними засобами.

Слід наголосити, що саме адвокати, які захищають права потерпілих унаслідок ДТП осіб, висловили думку про необхідність підвищення рівня державного захисту пацієнтів, що проходять тривалий курс лікування, реабілітації та фармакотерапії шляхом надання їм можливості безоплатного лікування і забезпечення медикаментами всіх КППГ.

У результаті проведених досліджень авторами запропоновано такі законодавчі ініціативи щодо введення кримінальної відповідальності за керування транспортним засобом в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом ЛЗ (табл. 1).

Таблиця 1

Запропоновані зміни до ст. 286 Кримінального кодексу України

<i>Стаття 286. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами</i>	
<i>Поточна редакція</i>	<i>Пропозиції</i>
1. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особою, яка керує транспортним засобом, що спричинило потерпілому середньої тяжкості тілесне ушкодження, – карається штрафом від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права керувати транспортними	1. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особою, яка керує транспортним засобом, що спричинило потерпілому легкі або середньої тяжкості тілесне ушкодження, – карається штрафом від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк до трьох років або без такого. 2. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, здійснене особою у стані алкогольного сп'яніння, або під впливом психоактивних речовин, якщо воно спричинило легкі або середньої тяжкості або тяжкі тілесні ушкодження, – карається штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до семи років, або арештом на строк до дванадцяти місяців, або обмеженням

<p>засобами на строк до трьох років або без такого.</p> <p>2. Ті самі діяння, якщо вони спричинили смерть потерпілого або заподіяли тяжке тілесне ушкодження, - караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк до трьох років або без такого.</p> <p>3. Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, якщо вони спричинили загибель кількох осіб, – караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк до трьох років.</p> <p><i>Примітка.</i> Під транспортними засобами в цій статті та статтях 287, 289 і 290 слід розуміти всі види автомобілів, трактори та інші самохідні машини, трамваї і тролейбуси, а також мотоцикли та інші механічні транспортні засоби.</p>	<p>волі на строк від п'яти до десяти років, з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк до п'яти років або без такого</p> <p>3. Ті самі діяння, якщо вони спричинили смерть потерпілого або заподіяли тяжке тілесне ушкодження, – караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк до п'яти років або без такого та штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p>4. Ті самі діяння, здійснені особою у стані алкогольного сп'яніння, або під впливом психоактивних речовин, якщо вони спричинили смерть потерпілого або заподіяли тяжке тілесне ушкодження, – караються позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк до п'яти років або без такого та штрафом від тисячі до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p>5. Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, якщо вони спричинили загибель кількох осіб, – караються позбавленням волі на строк від п'ятнадцяти до двадцяти років з позбавленням права керувати транспортними засобами та штрафом від п'яти до п'ятдесяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p>6. Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, здійснені особою у стані алкогольного сп'яніння, або під впливом психоактивних речовин, якщо вони спричинили загибель кількох осіб, – караються позбавленням волі на строк від двадцяти до довічного позбавлення волі з позбавленням права керувати транспортними засобами та штрафом від п'ятдесяти до ста тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p><i>Примітка.</i> Під транспортними засобами в цій статті та статтях 287, 289 і 290 слід розуміти всі види автомобілів, у т.ч. електромобілів, трактори та інші самохідні машини, трамваї і тролейбуси, а також мотоцикли та інші механічні транспортні засоби.</p>
--	--

Крім того, запропоновано внести певні зміни до термінологічного апарату розділу 1.10 «Терміни, що наведені у цих Правилах, мають таке значення», зокрема щодо однозначного тлумачення терміна «дорожньо-транспортна пригода», який пов'язаний із судово-медичним термінологічним апаратом, що вимагає ввести в це поняття поділ тілесних ушкоджень, які причинені особам унаслідок ДТП (табл. 2) [11].

Запропоновані зміни до Постанови Кабінету Міністрів України «Про Правила дорожнього руху» від 10.10.2001 р. № 1306

<i>Розділ 1.10. «Терміни, що наведені у цих Правилах, мають таке значення»</i>	
<i>Поточна редакція</i>	<i>Пропозиції</i>
Дорожньо-транспортна пригода – подія, що сталася під час руху транспортного засобу, внаслідок якої загинули або поранені люди чи завдані матеріальні збитки.	Дорожньо-транспортна пригода – подія, що сталася під час руху транспортного засобу, внаслідок якої поранені люди, особам причинено легкі тілесні ушкодження, середньої тяжкості або тяжкі тілесні ушкодження та загинули люди чи завдані матеріальні збитки.

Висновки. З позиції фармацевтичного права та судової фармації розглянуто ситуацію щодо вчинення ДТП, причинами яких є керування транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного сп'яніння або під впливом ЛЗ із ПАР. З метою вдосконалення кримінально-правових методів боротьби з такими ДТП, а також застосування соціально-економічних та медико-фармацевтичних (екстрених) заходів захисту прав постраждалих громадян і злочинців, запропоновано законодавчі ініціативи щодо посилення кримінальної відповідальності за керування транспортним засобом у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом ЛЗ (до ст. 286 КК України) та вдосконалення терміна «дорожньо-транспортна пригода» у Постанові Кабінету Міністрів України «Про Правила дорожнього руху» від 10.10.2001 р. № 1306.

Список літератури:

1. В Городнянському районі поліція затримала п'яного водія, який збив трьох дітей. *Сектор комунікації поліції Чернігівської області*. URL: <https://cn.npu.gov.ua/uk/publish/article/122184> (дата звернення: 27.08.2016).
2. Глобальний план осуществления Десятилетия действий по обеспечению безопасности дорожного движения 2011–2020 гг. URL: http://www.diat.edu.ua/files/safe_road_decade.pdf (дата звернення: 27.08.2016).
3. Грипекс Актив таб. блистер № 12. *Социальная аптека*. URL: http://sosapteka.com/drugs/d_15291.php (дата звернення: 17.02.2017).
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page> (дата звернення: 27.08.2016).
6. Тацій В. Я., Борисов В. І., Гетьман А. П. та ін. Наука кримінального права в системі

міждисциплінарних зв'язків: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 9–10 жовт. 2014 р.). Харків: Право, 2014. 536 с.

7. Пінчук І. Я., Шум С. С., Румянцева С. С. та ін. Національний звіт за 2015 рік щодо наркологічної ситуації в Україні (за даними 2014 року). Київ, 2015. С. 196.

8. Парламентські слухання на тему: «Про стан і перспективи забезпечення в Україні безпеки дорожнього руху». 23.12.2015 р. URL: <http://www.tur.org.ua/sites/default/files/sluh.pdf> (дата звернення: 27.08.2016).

9. Парламентські слухання на тему: «Про стан і перспективи забезпечення в Україні безпеки дорожнього руху». 23.12.2015 р. URL: http://gska2.rada.gov.ua/zakon/new/par_sl/sl2312115.htm (дата звернення: 27.08.2016).

10. Порошенко підписав збільшення штрафів за водіння у нетверезому стані. 25.07.2016 р. URL: http://galinfo.com.ua/news/poroshenko_pidpysav_zbilshennya_shtrafiv_za_vodinnya_v_netverezomu_stani_234772.html (дата звернення: 27.08.2016).

11. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1995 р. № 6 (станом на грудень 2016 р.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0255-95> (дата звернення: 27.08.2016).

12. Прикарпатські поліцейські розшукали та затримали водія, який скоїв наїзд на підлітків. *Відділ управління превентивної діяльності ГУНП в Івано-Франківській області*. 27.06.2016 р. URL: <http://www.sai.gov.ua/ua/news/0/8164.htm> (дата звернення: 27.08.2016).

13. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за керування транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції: Закон України від 07.07.2016 р. № 1446-VIII (станом на грудень 2016 р.). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 33. Ст. 565. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1446-19> (дата звернення: 27.08.2016).

14. Про дорожній рух: Закон України від 30.06.1993 р. № 3353-XII (станом на грудень 2016 р.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3353-12> (дата звернення: 27.08.2016).

15. Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції: наказ МВС України та МОЗ України від 09.11.2015 р. № 1452/735 (станом на грудень 2016 р.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1413-15> (дата звернення: 27.08.2016).

16. Про затвердження Порядку направлення водіїв транспортних засобів для проведення огляду з метою виявлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, і проведення такого огляду: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 р. № 1103 (станом на грудень 2016 р.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1103-2008-п> (дата звернення: 27.08.2016).

17. Про затвердження Порядку тимчасового вилучення посвідчення водія на транспортний засіб та його повернення: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 р. № 1086 (станом на грудень 2016 р.). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1086-2008-п> (дата звернення: 27.08.2016).

18. Про затвердження Порядку тимчасового затримання та зберігання транспортних засобів на спеціальних майданчиках і стоянках: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 р. № 1102 (станом на грудень 2016 р.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1102-2008-п> (дата звернення: 27.08.2016).

19. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII (станом на грудень 2016 р.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 27.08.2016).

20. Про Правила дорожнього руху: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 р. № 1306 (станом на грудень 2016 р.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-п/page> (дата звернення: 27.08.2016).

21. Про рекомендації парламентських слухань на тему: «Стан і перспективи забезпечення в Україні безпеки дорожнього руху». *Голос України*. 2016 р. 29 квіт. URL: <http://www.golos.com.ua/article/268192> (дата звернення: 27.08.2016).

22. Про утворення деяких територіальних органів Міністерства внутрішніх справ: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.05.2015 р. № 314 (станом на грудень 2016 р.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/314-2015-п> (дата звернення: 27.08.2016).

23. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI (станом на грудень 2016 р.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3166-17> (дата звернення: 27.08.2016).

24. Публікації МОЗ долучилося до спільного з ВООЗ дослідження щодо стану безпеки дорожнього руху в Україні. 25.07.2016 р. URL: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/pre_20160725_a.html (дата звернення: 27.08.2016).

25. Розумні міста та спільна відповідальність: як Україні перемогти дорожнє беззаконня. *Обозревател*. 19.09.2016 р. URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/travel/news/08125-isproved-emigrantki-ukrainka-v-kanade.htm> (дата звернення: 27.08.2016).

26. Шаповалов В. В., Шаповалов В. В. (мол.), Шаповалова В. О., Васіна Ю. В. Слобожанські читання. Медичне і фармацевтичне право України: інновації, якість, безпека і перспективи розвитку: матеріали XI наук.-практ конф. з участю міжнар. спеціалістів (м. Харків, 13–14 листоп. 2014 р.). Харків, 2014. 374 с.

27. Шаповалов В. В., Шаповалов В. В. (доц.), Шаповалова В. О., Рогожнікова О. В. Слобожанські читання. Фармацевтичне і медичне право України: інновації, якість, безпека і перспективи розвитку фармацевтичного (провізорського) самоврядування: матеріали XII наук.-практ. конф. з участю міжнар. спеціалістів (м. Харків, 19–20 листоп. 2015 р.). Харків, 2015. 198 с.

28. Шаповалов В. В., Шаповалов В. В. (мол.), Шаповалова В. О., Радіонова В. О. Судово-фармацевтичне та криміналістичне вивчення фактів убивств, скоєних жінками у стані алкогольного сп'яніння. *Теорія і практика правознавства*. Харків. 2015. Вип. 1. С. 1–23. URL: <http://flaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/ШаповаловВВ.pdf> (дата звернення: 27.08.2016).

29. Шаповалов В. В., Радіонова В. О., Шаповалова В. О., Казяйчева А. О. Судово-фармацевтичні і криміналістичні дослідження взаємозв'язку між зловживанням алкоголю і рівнем злочинності у Харківській і Київській областях. *Довженківські читання: Проблема прихильності хворих наркологічного профілю до терапії. Потреба в лікуванні і лікування за потребою*: матеріали XV Укр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Харків, 8–9 квіт. 2014 р.). Харків: Пляда, 2014. С. 323–327.

30. Тиждень безпеки дорожнього руху. 16–22 трав. 2016. 14–20 листоп. 2016. URL: http://moz.gov.ua/docfiles/pre_20151224_0_dod.pdf (дата звернення: 27.08.2016).

31. Уголовный кодекс Российской Федерации: Закон Российской Федерации от 13.06.1996 г. № 63-ФЗ (по состоянию на декабрь 2016 г.). URL: <http://base.garant.ru/10108000/#ixzz4JZLrSpML> (дата звернення: 27.08.2016).

32. Шаповалов В. В., Шаповалова В. О., Казяйчева А. О. Судова фармація: вивчення кримінальних наслідків пивної адикції. *Сучасні проблеми та шляхи їх вирішення у науці, транспорті, виробництві та освіті 2014*: зб. наук. праць SWorld міжнар. наук.-практ. конф. (м. Іваново, 17–28 черв. 2014 р.). Іваново: Маркова А.Д., 2014. Вип. 2, т. 33. С. 72–81.

33. European status report on road safety: towards safer roads and healthier transport choices. WHO, Regional Office for Europe. Copenhagen, 2009. 161 p. URL: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0015/43314/E92789.pdf. www.who.int/mediacentre/factsheets/fs358/en/ (дата звернення: 27.08.2016).

34. Statistics of Road Traffic Accidents in Europe and North America // United Nations Economic Commission For Europe United Nations. New York and Geneva, 2015. Vol. LIII. 133 p. URL: <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/trans/main/wp6/publications/RAS-2015.pdf> (дата

звернення: 27.08.2016).

35. Losses of road accidents in Ukraine in 2015 estimated at UAH 45 million – research. Ukrainian crisis media center. 25.10.2016. URL: <http://uacrisis.org/48504-zbitki-ukrayini-vid-dtp> (дата звернення: 27.08.2016).

Referenses:

1. V Horodnians'komu rajoni politsiia zatrymala p'ianoho vodiia, iakyj zbyv tr'okh ditej. URL: <https://cn.npu.gov.ua/uk/publish/article/122184> [in Ukrainian].
2. Global'nyj plan osushhestvlenija Desjatiletija dejstvij po obespečeniju bezopasnosti dorozhnogo dvizhenija 2011–2020 gg. URL: http://www.diat.edu.ua/files/safe_road_decade.pdf [in Russian].
3. Hrypeks Aktyv tab. blyster № 12. *Sotsyalnaia apteka*. URL: http://sosapteka.com/drugs/d_15291.php [in Ukrainian].
4. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 r. № 2341-III. (2001). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 25–26, art. 131.
5. Kryminal'nyj protsesual'nyj kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 r. № 4651-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page>.
6. Tatsij, V.Ya., Borysov, V.I. Getman, A.P. et al. (2014). *Nauka kryminal'noho prava v systemi mizhdystyplinarnykh zv'iazkyv: proceedings of the International Scientific and Practical Conference*. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
7. Pinchuk, I.Ya., Shum, S.S., Rumiantseva, S.S. et al. (2015). *Natsional'nyj zvit za 2015 rik schodo narkolohichnoi situatsii v Ukraini (za danymy 2014 roku)*. Kyiv [in Ukrainian].
8. Parlamentski slukhannia na temu: «Pro stan i perspektyvy zabezpechennia v Ukraini bezpeky dorozhnogo rukhu». URL: <http://www.tur.org.ua/sites/default/files/sluh.pdf> [in Ukrainian].
9. Parlamentski slukhannia na temu: «Pro stan i perspektyvy zabezpechennia v Ukraini bezpeky dorozhnogo rukhu». URL: http://gska2.rada.gov.ua/zakon/new/par_sl/sl2312115.htm [in Ukrainian].
10. Poroshenko pidpysav zbilshennia shtrafiv za vodinnia u netverezomu stani. URL: http://galinfo.com.ua/news/poroshenko_pidpysav_zbilshennya_shtrafiv_za_vodinnya_v_netverezomu_stani_234772.html [in Ukrainian].
11. Pravyla sudovo-medychnoho vyznachennia stupenia tiazhkosti tilesnykh uskodzhen': zatv. nakazom M-va okhorony zdorov'ia Ukrainy vid 17.01.1995 r. № 6. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0255-95> [in Ukrainian].
12. Prykarpats'ki politsejs'ki rozshukaly ta zatrymaly vodiia, iakyj skoiv naizd na pidlitkiv. URL: <http://www.sai.gov.ua/ua/news/0/8164.htm> [in Ukrainian].
13. Pro vnesennia zmin do Kodeksu Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia shchodo posylennia vidpovidalnosti za keruvannia transportnymy zasobamy u stani alkoholnoho, narkotychnoho chy inshoho spianinnia abo pid vplyvom likarskykh preparativ, scho znyzhuiut uvahu ta shvydkist reaktsii: Zakon Ukrainy vid 07.07.2016 r. № 1446-VIII. (2016). *Vidomosti Verkhovnoi Rady*, 33, art. 565. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1446-19>.
14. Pro dorozhnij rukh: Zakon Ukrainy vid 30.06.1993 r. № 3353-XII. (1993). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3353-12>.
15. Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok vyjavlennia u vodiiv transportnykh zasobiv oznak alkohol'noho, narkotychnoho chy inshoho sp'ianinnia abo перебування під впливом лікарських препаратів, scho znyzhuiut uvahu ta shvydkist' reaktsii: nakaz Ministerstva Vnutrishnikh sprav Ukrainy ta Ministerstva okhorony zdorov'ia Ukrainy vid 09.11.2015 r. № 1452/735. (2015). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1413-15>.
16. Pro zatverdzhennia Poriadku napravlennia vodiiv transportnykh zasobiv dlia provedennia ohliadu z metoiu vyjavlennia stanu alkohol'noho, narkotychnoho chy inshoho sp'ianinnia abo перебування під впливом лікарських препаратів, scho znyzhuiut uvahu ta shvydkist' reaktsii, i provedennia takoho ohliadu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.12.2008 r. № 1103. (2008). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1103-2008-п>.

17. Pro zatverdzhennia Poriadku tymchasovoho vyluchennia posvidchennia vodiia na transportnyj zasib ta joho povernennia: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.12.2008 r. № 1086. (2008). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1086-2008-п>.

18. Pro zatverdzhennia Poriadku tymchasovoho zatrymanna ta zberihannia transportnykh zasobiv na spetsial'nykh majdanchykakh i stoiankakh: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.12.2008 № 1102. (2008). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1102-2008-п>.

19. Pro Natsional'nu politsiuu: Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 r. № 580-VIII. (2015). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

20. Pro Pravyla dorozhn'oho rukhu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 10.10.2001 r. № 1306. (2001). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-п/page>.

21. Pro rekomendatsii parlamentskykh slukhan na temu: «Stan i perspektyvy zabezpechennia v Ukraini bezpeky dorozhnoho rukhu». (2016). *Holos Ukrainy – Voice of Ukraine*, 29 april. URL: <http://www.golos.com.ua/article/268192><http://www.golos.com.ua/article/268192> [in Ukrainian].

22. Pro utvorennia deiakykh terytorial'nykh orhaniv Ministerstva vnutrishnikh sprav: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20.05.2015 r. № 314. (2015). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/314-2015-п>.

23. Pro tsentral'ni orhany vykonavchoi vlady: Zakon Ukrainy vid 17.03.2011 r. № 3166-VI. (2011). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>.

24. Publikatsii MOZ doluchylosia do spil'noho z VOOZ doslidzhennia schodo stanu bezpeky dorozhn'oho rukhu v Ukraini. URL: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/pre_20160725_a.html [in Ukrainian].

25. Rozumni mista ta spilna vidpovidalnist: yak Ukraini peremohty dorozhnie bezzakonnia. *Obozrevatel – Reviewer*. (2016). URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/travel/news/08125-ispoved-emigrantki-ukrainka-v-kanade.htm> [in Ukrainian].

26. Shapovalov, V.V., Shapovalov, V.V. (mol.), Shapovalova, V.O. et al. (2014). Slobozhans'ki chytannia. Medychne i farmatsevychno pravo Ukrainy: innovatsii, iakist', bezpeka i perspektyvy rozvytku: proceedings of the XI All-Ukrainian Scientific and Practical Conference. Kharkiv [in Ukrainian].

27. Shapovalov, V.V., Shapovalov, V.V. (dots.), Shapovalova, V.O., Rohozhnikova, O.V. et al. (2015). Slobozhans'ki chytannia. Farmatsevychno i medychne pravo Ukrainy: innovatsii, iakist', bezpeka i perspektyvy rozvytku farmatsevychnoho (provizors'koho) samovriaduvannia: proceedings of the XII All-Ukrainian Scientific and Practical Conference. Kharkiv [in Ukrainian].

28. Shapovalov, V.V., Shapovalov, V.V. (mol.), Shapovalova, V.O., Radionova, V.O. (2015). Sudovo-farmatsevychno ta kryminalistychno vyvchennia faktiv ubyvtstv, skoiennykh zhinkamy u stani alkohol'noho sp'ianinnia [Forensic pharmaceutical and forensic study of the facts of murders committed by women in a state of alcoholic intoxication]. *Teoriia i praktyka pravoznavstva – Theory and Practice of Jurisprudence, issue 1(7)*. URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/ШаповаловВВ.pdf> [in Ukrainian].

29. Shapovalov, V.V., Radionova, V.O., Shapovalova, V.O., Kaziajcheva, A.O. (2014). Sudovo-farmatsevychni i kryminalistychni doslidzhennia vzaiemozv'iazku mizh zlovzhyvanniam alkoholiu i rivnem zlochynnosti u Kharkivs'kij i Kyivs'kij oblastiakh. *Dovzhenkivs'ki chytannia: Problema prykhyl'nosti khvorykh narkolohichnoho profilu do terapii. Potreba v likuvanni i likuvannia za potreboiu*: proceedings of the V Scientific and Practical Conference. Kharkiv: Pleiada, 323–327 [in Ukrainian].

30. Tyzhden bezpeky dorozhnoho rukhu. 16–22 may 2016, 14–20 novemb. 2016. URL: http://moz.gov.ua/docfiles/pre_20151224_0_dod.pdf [in Ukrainian].

31. Ugolovnyj kodeks Rossijskoj Federacii: Zakon Rosijskoj Federacii ot 13.06.1996 g. No. 63-FZ. URL: <http://base.garant.ru/10108000/#ixzz4JZLrSpML>.

32. Shapovalov, V.V., Shapovalova, V.O., Kaziajcheva, A.O. (2014). Sudova farmatsiia: vyvchennia kryminal'nykh naslidkiv pyvnoi adyktsii [Forensic pharmacy: exploring criminal consequences of addiction beer]. *Suchasni problemy ta shliakhy ikh vyrishennia u nautsi*,

transporti, vyrobnytstvi ta osviti 2014 – Modern problems and ways of their solution in science, transport, production and education 2014: proceedings of the SWorld mizhnar. Scientific and Practical Conference, 17-28.06.2014 r. Ivanovo: Markova A.D., issue 2, vol. 33 [in Ukrainian].

33. European status report on road safety: towards safer roads and healthier transport choices. WHO, Regional Office for Europe. Copenhagen, 2009. URL: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0015/43314/E92789.pdfwww.who.int/mediacentre/factsheets/fs358/en/.

34. Statistics of Road Traffic Accidents in Europe and North America. United Nations Economic Commission For Europe United Nations. New York and Geneva, 2015. Vol. LIII. URL: <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/trans/main/wp6/publications/RAS-2015.pdf>.

35. Losses of road accidents in Ukraine in 2015 estimated at UAH 45 million – research. Ukrainian crisis media center. 25.10.2016. URL: <http://uacrisis.org/48504-zbitki-ukrayini-vid-dtp>.

Шановалов В. В., Шановалов В. В., Гудзенко А. А., Шановалова В. А., Осинцева А. А.
Судебно-фармацевтическое изучение дорожно-транспортных происшествий, совершенных под влиянием психоактивных веществ.

В статье проведен углубленный судебно-фармацевтический обзор совершения дорожно-транспортных происшествий, причинами которых является управление транспортными средствами в состоянии алкогольного опьянения или под воздействием психоактивных веществ. С целью усовершенствования уголовно-правовых методов борьбы с дорожно-транспортными происшествиями предложено внести определенные изменения в ст. 286 Уголовного кодекса Украины и Постановление Кабинета Министров Украины «О Правилах дорожного движения» от 10.10.2001 г. № 1306.

Ключевые слова: судебная фармація; дорожно-транспортные происшествия; алкогольное опьянение; психоактивные вещества, судебная-медицина; уголовная ответственность.

Shapovalov Valentyn V., Shapovalov Valeriy V., Gudzenko Andriy A., Shapovalova Viktoriya A., Osyntseva Alyn A. Forensic and pharmaceutical study of road traffic accidents happened under influence of psychoactive substances.

The article contains an in-depth forensic and pharmaceutical review of the road traffic accidents, happened with drivers in the state of alcohol intoxication or under the influence of psychoactive substances with the aim of improving of the criminal and legal methods for combating of such accidents. Proposed normative measures to change the Article 286 «Violation of the rules of road safety or the operation of vehicles by driving persons» of the Criminal Code of Ukraine and the improvement of the term traffic road accident in the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 10 October 2001 No. 1306 «Concerning the road traffic rules».

Keywords: forensic pharmacy; road traffic accidents; alcohol intoxication; psychoactive substances; forensic medicine; criminal liability.

Надійшла до редколегії 28.08.2017 р.